

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه (اول) مهر ماه ۱۳۴۸

فهرست مطالب:

- ۱- تصویب فوریت و اصل گزارش راجع به اصلاح قانون مربوط به اعطای درجات موقت به افسران نیروهای هوایی و دریایی ارتش و ارسال به مجلس سنا.
- ۲- تصویب صورت جلسه.
- ۳- بیانات بعد از دستور آقای مهندس حسن صائمی.
- ۴- ختم جلسه.

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.
- ۲- معرفی آقای سیروس مجدبمعاونت پارلمانی وزارت کار و امور اجتماعی وسیله آقای دکتر مجیدی وزیر کار و امور اجتماعی.
- ۳- طرح گزارش شورا اول کمیسیون نظام و طرح

جلسه فوق العاده مجلس در ساعت نه و پنج دقیقه صبح بر ریاست آقای عبدالله رباضی تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

سمیع - ساکینیان - سلیمانی کاشانی - غلام نیاکان - مهندس کیا کجوری - مرتضوی - مسعودی - مهندس معینی زند - مهندس معتمدی.

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین هریض - آقایان :

مهندس اخوان - فیاض - دکتر امین - آموزگار - بوشهری - دکتر خیر اندیش - سعیدوزیری - خانلر قاجورلو کاسمی - کلانتری - کمالوند پاینده - پردلی - شاهنده - مانی مبارکی - موقر - دکتر موقفی - دکتر مهذب.

غائبین با اجازه - آقایان :

۲- معرفی آقای سیروس مجدبمعاونت پارلمانی وزارت کار و امور اجتماعی وسیله آقای دکتر مجیدی وزیر کار و امور اجتماعی
رئیس - وارد دستور می شوم آقای دکتر مجیدی فرمایشی دارید بفرمائید.

ابودر - پرفسور مخبر فرهمند بانو دکتر دولشاهی - مهندس قادر پناه - دکتر مدنی - مهندس سهم الدینی - مهندس بریمانی - انشاء - دکتر خطیبی - فولادوند - محمداسدی - دکتر اسفندیاری - دکتر رشتی - دکتر بقائی بزدی - مهندس پزیز بهبودی - دکتر صالحی - دکتر صدر - دکتر طالع - عجم دکتر فر بود - فهیمی - کورس - مریدی - مرندی - مصطفوی نائینی - شیخ الاسلامی - بانوز اهدی - مهرزاد - دکتر میر علاء تیمسار نکوز اد تیمسار همایونی - دکتر گناگیگ - کریم بخش سعیدی - ایلخانی پور - ماهیار - دکتر پروتو اعظم - رضازاده دکتر خزائی - مهندس آردلان - مهندس ارفع - مهندس اسدی

دکتر مجیدی (وزیر کار و امور اجتماعی) - با کسب اجازه از مقام محترم ریاست آقای سیروس مجد ربست

معاون پارلمانی وزارت کار و امر اجتماعی حضور نمایندگان محترم معرفی مینمایم (نمایندگان مبارک است مبارک است)

۳- طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام و طرح و تصویب فوریت و اصل گزارش راجع به اصلاح قانون مربوط به اعطای درجات موقت به افسران نیروهای هوایی و دریائی ارتش و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش شور اول اصلاح قانون مربوط به اعطای درجات موقت به افسران نیروهای هوایی و دریائی ارتش مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی کمیسیون نظام در جلسه ۱۳۴۸/۶/۲۷ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۱۹۱۵۸ - ۴۸/۶/۲۳ راجع به اصلاح قانون مربوط به اعطای درجات موقت به افسران نیروهای هوایی و دریائی ارتش مصوب ۱۳۴۳/۳/۲۱ را که شماره ۹۴۹ چاپ شده است مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون اصلاح قانون مربوط به اعطای درجات موقت به افسران نیروهای هوایی و دریائی ارتش

مصوب ۱۳۴۳/۳/۲۱

از تاریخ تصویب این قانون عنوان قانون مربوط به اعطای درجات موقت با افسران نیروهای هوایی و دریائی ارتش موضوع ماده واحده مصوب ۴۳/۳/۲۱ به «قانون مربوط به اعطای درجات موقت به افسران ارتش شاهنشاهی» تبدیل و مقررات ماده واحده قانون مزبور بشرح زیر اصلاح میگردد:

ماده واحده - در ارتش شاهنشاهی علاوه بر درجات ثابت درجات موقت افسری نیز ایجاد میگردد.

تبصره ۱ - اعطاء و سلب درجات موقت در موارد لزوم با رعایت مقررات این قانون با اعلیحضرت همایون شاهنشاه خواهد بود.

تبصره ۲ - در موارد استثنائی بمنظور تأمین نیازمندی سازمانی و تعادل در سلسله مراتب در صورت حائز بودن شرایط

زیرممکنست افسران بديك با چند درجه موقت بالاتر از درجه مربوط نائل شوند:

الف - لیاقت و شایستگی برای نيل بدرجه مورد نظر از خود ابراز نموده باشند.

ب - برابر مقررات مصرح در قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی بجز شرط مدت توقف در درجه واحد شرایط ترفیع باشند.

تبصره ۳ - افسری که بدرجه موقت نابل میگردد در تمام مدتی که حق استفاده از درجه مزبور را دارد حقوق و مزایای همان درجه را دریافت خواهد داشت.

تبصره ۴ - ترفیع افسران مذکور در تبصره ۲ از لحاظ درجات ثابت تابع مقررات قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی بوده و پس از طی حداقل مدت توقف در هر درجه بيك درجه بالاتر امکان پذیر خواهد بود.

تبصره ۵ - تا موقعیکه درجه موقت افسری بدرجه ثابت تبدیل نشده در صورت رفع نیاز سازمانی یا مشاهده عدم شایستگی از وی و یا در صورتیکه فاقد شرایط قانونی ترفیع باشد توجیه به بند ب تبصره ۲ گردد حق استفاده از درجه موقت مزبور و حقوق و مزایای مربوط از او سلب خواهد شد در اینصورت از حقوق و مزایای درجه ثابت مربوط برابر مقررات قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی استفاده نمود.

تبصره ۶ - در صورتیکه افسری در حين استفاده از درجه موقت بازنشسته یا معلول شود یا فوت نماید عنوان و مزایای درجه موقت از وی سلب و مأخذ احتساب حقوق بازنشستگی یا وظیفه با مستمری بر مبنای حقوق درجه ثابت خواهد بود مگر در مورد افسر شهید که یکروز قبل از شهادت بيك درجه بالاتر از درجه ثابت مربوط نائل و حقوق درجه جدید مبنای احتساب مستمری وراثت خواهد بود.

تبصره ۷ - برای تعیین نحوه اجرای این قانون آئين نامه ای توسط وزارت جنگ تدوین و تصویب و بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

وزارت جنگ مأمور اجرای این قانون است.

مخبر کمیسیون نظام - حکیمان

گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۱۳۴۸/۶/۲۷ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه اصلاح قانون مربوط به اعطای درجات موقت به افسران نیروهای هوایی و دریائی مصوب ۱۳۴۳/۳/۲۱ را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون نظام را در این مورد تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دبیرم رئیس برای این لایحه پیشنهاد فوریت شده است پیشنهاد قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید لایحه قانون اصلاح قانون مربوط به اعطای درجات موقت به افسران نیروهای هوایی و دریائی ارتش با قید يك فوریت مطرح شود.

فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین - ارفع رئیس - فوریت لایحه مطرح است. آقای مهندس بهودی بفرمائید.

دکتر مهندس بهودی - میخواستم بعرض مجلس شورای ملی برسانم که فراکسیون حزب مردم هم با این فوریت موافق است.

رئیس - بنا بر این بقرورت لایحه رای میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر بر خاستند) تصویب شد. کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به ورود در شوز ماده واحده رای میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ آقای مهندس بهودی بفرمائید.

دکتر مهندس بهودی - در تبصره ۷ پیش بینی شده است که آئين نامه اش را تهیه و تصویب میکنند میخواستم معاون محترم وزارت جنگ بعرض مجلس برسانم که مضمون تصویب کننده کیست؟ وزارت جنگ است با هیأت دولت.

رئیس - تیمسار سپهبد کاتوزیان بفرمائید.

سپهبد کاتوزیان (معاون وزارت جنگ) - با اجازه مقام ریاست، درستاد بزرگ ارتش نشان آئين نامه تهیه و تنظیم میشود و وزیر جنگ هم تصویب میکند. رئیس - نظردبگیری در ماده واحده نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی محترماً پیشنهاد مینماید لایحه مربوط به اصلاح قانون اعطای درجات موقت بشرح زیر اصلاح شود.

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون عنوان قانون مربوط به اعطای درجات موقت با افسران نیروهای هوایی و دریائی ارتش موضوع قانون مصوب ۴۳/۳/۲۱ به قانون اعطای درجات موقت با افسران ارتش شاهنشاهی تبدیل و مقررات قانون مزبور بشرح زیر اصلاح میشود در ارتش شاهنشاهی علاوه بر درجات ثابت در موارد لزوم و با رعایت مقررات این قانون درجات موقت افسری نیز اعطا میگردد.

تبصره ۱ - اعطاء و سلب درجات موقت با اعلیحضرت همایون شاهنشاه خواهد بود.

تبصره های ۲ تا ۷ قانون بشرح مندرج در لایحه و مصوبه کمیسیون نظام.

باتقدیم احترام - نادر ادیب سمعی

رئیس - آقای ادیب سمعی بفرمائید.

ادیب سمعی - خدمت همکاران محترم باید عرض کنم که اعطای درجات موقت به افسران نیروهای دریائی و هوایی بموجب قانون سال ۴۳ امکان داشت و این لایحه را وزارت جنگ برای این آورده است که با افسران نیروی زمینی هم درجات موقت نظامی داده شود و این لایحه جانشین قانون سال ۴۳ خواهد بود پیشنهادی که بنده دادم در اصل مطلب تغییری و آزد نمیکند بنده پیشنهادم این است که کمیسیون نظام يك مقدمه ای بر ماده واحده نوشته که خود آن مقدمه بایستی ماده واحده ای باشد که ماده واحده قبلی را هم در برداشته باشد در ثانی در تبصره يك ماده واحده

نوشته شده اعطاء و سلب درجات موقت نظامی بارعایت مقررات با مقام سلطنت خواهد بود و بنده در شأن مقام سلطنت نمی بینم که نوشته شود بارعایت مقررات با علیحضرت همایونی خواهد بود بنابراین بارعایت مقررات را حذف کردیم مضافاً اینکه در بند ب و بند الف تبصره دو شرایط اعطای درجات موقت هم ذکر شده است بنابراین باین پیشنهاد اگر موافقت بفرمائید لایحه بهتر خواهد شد.

رئیس - تیمسار کاتوزیان بهتر خواهد شد.

سپهبد کاتوزیان (معاون وزارت جنگ) - بنده با پیشنهاد موافقم.

رئیس - نسبت باین پیشنهاد نظری نیست؟ (اظهاری نشد) باین پیشنهاد رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

(بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه شماره ۹۵۰ پیشنهاد مینماید از لحاظ عبارت تبصره دوم ماده واحده بشرح زیر اصلاح شود:

تبصره ۴ - بمنظور تأمین نیازمندی سازمانی و حفظ تعادل در سلسله مراتب در موارد استثنائی و در صورت احراز شرایط زیر ممکن است افسران به يك یا چند درجه موقت بالاتر از درجه مربوط نائل شوند:

الف - لیاقت و شایستگی.

ب - دارا بودن شرایط ترفیع طبق مقررات قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی (به استثنای شرط مدت توقف در درجه) بزدان پناه

رئیس - آقای دکتر بزدان پناه بفرمائید.

دکتر بزدان پناه - پیشنهادی که بنده تقدیم کردم در حقیقت از نظر مفاد و محتوی در تبصره دو وجود دارد. نهایتاً بنده چون سیاق عبارت را ثقیل دیدم عبارت را اصلاح کردم و همانطور که در خود پیشنهاد ذکر شده است برای اینکه مواردی که مورد نظر هست در حقیقت باین عبارت بهتری باشد و بنده فکر کردم اگر این اصلاح عبارتی بعمل بیاید تبصره دو بهتر و روشن تر خواهد شد.

و اگر لازم باشد توضیح هم عرض میکنم که از لحاظ عبارت چه فرقی دارد.

رئیس - بفرمائید.

دکتر بزدان پناه - عرض کنم در بند الف تکرار شده است، که لیاقت و شایستگی برای نیل بدرجه بالاتر از خود ابراز کرده باشد وقتی که در بند دو ذکر شده باشد که چه شرایطی لازم است برای نیل بدرجه بالاتر دیگر ذکر قسمت دوم بند الف که میگوید برای نیل بدرجه مورد نظر از خود ابراز نموده باشد لزومی ندارد چون در خود تبصره دو ما گفته ایم که بجه کیفیت از يك درجه میشود بدرجه دیگر رفت و تبصره دو حکم کلی را میدهد که بمنظور نیازمندیهای سازمانی و حفظ تعادل در سلسله مراتب در صورت حائز بودن شرایط الی آخر این شرایط چیست الف - لیاقت و شایستگی ۲ - واجد بودن شرایط مقرر در قانون نیروهای مسلح شاهنشاهی و در پرتو مینویسیم بجز شرط مدت توقف در درجه که در حقیقت مجموعاً يك اصلاح عباتی است و در اصل لایحه تغییری نمیدهد ولی عبارت را بهتر میکند.

رئیس - تیمسار سپهبد کاتوزیان بفرمائید.

سپهبد کاتوزیان - بنده موافقم.

رئیس - نسبت باین پیشنهاد نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد آقای دکتر بزدان پناه رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. پیشنهاد بعدی قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه ۹۵۰ پیشنهاد مینماید در تبصره چهار اصلاح عبارتی زیر بعمل آید.

تبصره چهار - ترفیع افسران مذکور در تبصره دو از لحاظ درجات ثابت تابع مقررات قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی است و نیل يك درجه بالاتر پس از طی حداقل مدت توقف در هر درجه امکان پذیر میباشد.

بزدان پناه

رئیس - باین پیشنهاد مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت باین پیشنهاد رأی میگیریم خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. پیشنهاد بعدی قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه شماره ۹۵۰ پیشنهاد مینماید قسمت اول تبصره ۷ بشرح زیر اصلاح شود:

تبصره ۷ - آئین نامه اجرائی این قانون توسط وزارت جنگ ... الی آخر.

بزدان پناه

دکتر بزدان پناه - اصلاح عبارتی است.

رئیس - نظر مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) باین پیشنهاد رأی میگیریم خواهش میکنم خانمها و آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. پیشنهاد بعدی قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست عظمای مجلس شورای ملی

با احترام پیشنهاد میکنم در ماده واحده لایحه قانونی اصلاح قانون مربوط با اعطای درجات موقت پس از کلمات «در ارتش شاهنشاهی» اضافه شود و از تاریخ تصویب قانون تأیید ده سال

در تبصره يك ماده واحده پس از عنوان «علیهحضرت همایون شاهنشاهی» «آریامهر» اضافه شود.

سرتیپ پور

رئیس - تیمسار کاتوزیان بفرمائید.

سپهبد کاتوزیان (معاون وزارت جنگ) - با اجازه مقام ریاست دلیلی ندارد که يك قانون را محدود کنیم برای مدت معینی مثلاً برای ۱۰ سال و باز بعد از مدت ده سال يك قانون دیگر بیاوریم این است که اگر مقرر بفرمائید که مدت نگذاریم بهتر است در قسمت دوم که فرمودید کلمه آریامهر بنویسیم چون قانون عمومیت دارد و مربوط به سالیان دراز است و بعد از ۱۲۰ سال که سلطنت علیحضرت پایدار است کلمه آریامهر

مخصوص علیحضرت همایون محمد رضا شاه است و به پادشاه بعد از ایشان لقب آریامهر داده نشده و پس قانونی که ما میگذرانیم باید کلی باشد.

رئیس - آقای سرتیپ پور بفرمائید.

سرتیپ پور - ترقیبات فنی و علمی ارتشها ایجاب میکند که ما برای همگام شدن با ملل پیشرو و ارتشهای پیشرو کارهایی را شروع کنیم از جمله تقصی که پیش بینی شده است از طرف وزارت جنگ مسئله فقد کادر نظامی باندازه کافی است و نبودن آن مقداری که بتواند تعادل درجات و سلسله مراتب را تأمین کند البته این کار بسیار کار صحیحی است ولی همیشه ما دچار آن درجه عقب افتادگی نخواهیم بود که تمام عمر بیائیم چنین تدبیری را بکار ببریم در حال حاضر ممکن است این عقب افتادگی مشهود باشد و لازم باشد که اصلاح شود. وزارت جنگ که از جمله وظایف پیش بینی احتیاجات ارتش است مسلماً در ده سال تمام این وقت را پیدا خواهد کرد که تدارکات ارتش خود را بصورتی آماده کند که دیگر لازم نباشد که دم بدم درجات يك عده از افسران را در زمان عادی بالا ببرد. برای تعادل درجات

البته ده سال وقت کافی است و اینکه اسم مبارک آریامهر را اضافه کردم ملت ایران معقد است که ارتش ضامن استقلال مملکت است چرا؟ برای اینکه يك عده از اعضای خانواده های ایران در ارتش متمرکز شده اند در تحت فرماندهی کل قوا و با تعلیمات افسران دانا و توانا که همه گونه اعتماد نسبت بآینده خود دارند وظیفه استقلال طلبی و دفاع از استقلال مملکت را بعهده میگیرند در حال حاضر افتخار ملت ایران و نسل کنونی این است که فرماندهی کل قوا برعهده شاهنشاه متفکری است که امتحان همه گونه درایت و وطن پرستی و اجرای سیاست مستقل ملی و رهبری را داده و میتواند ملت ایران اعتماد کند که علیحضرت شاهنشاه آریامهر کمترین اشتباهی در این سلسله مراتب یا در این تعادل سلسله مراتب نخواهند کرد در حالتی که معلوم نیست این درایت و فراست و جهان بینی راجانشینان در آینده دور تا این حد داشته باشند و واجدان همه اطلاعات عالی باشند بی شبهه ما هیچ وقت برای عزیزان خودمان این

فکر را نمی کنیم که روزی غایب بشوند ولی اگر احیاناً اراده خداوندی بر این بود که فرماندهی کل قوا و این اختیارات بادیگری باشد در آن موقع هیچ اشکالی نخواهد داشت که وزارت جنگ و دولت وقت و پارلمان وقت با توجه به استعداد و شتاسائی و قدرت و بسیاری چیزهای دیگر لایحه ای تقدیم بکند بنابراین پیشنهاد بنده این است که ارتش مادام زیر نظر فرماندهی کل قوا شاهنشاه آریامهر هستند این صلاحیت را پیدا کنند که بتوانند به سلسله مراتب خود سروصورتی بدهند

رئیس - آقای سرتیپ پور پیشنهادتان را پس میگیرید؟
سرتیپ پور - خیر

رئیس - باین پیشنهاد رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (چند نفری برخاستند) تصویب نشد. پیشنهاد بعدی قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست عظمای مجلس شورای ملی

با احترام پیشنهاد مینماید در پایان تبصره ۷ پس از جمله «مأمور اجرای این قانون است» اضافه شود «و مکلف است طی ده سال مقرر در این قانون نیازمندی سازمان ارتش را تأمین و تعادل در سلسله مراتب را بصورتی تأمین کند که اجرای این ماده واحده ضرورت نیابد»
سرتیپ پور - آقای سرتیپ پور این که همان پیشنهاد قبلی است

۴ سرتیپ پور - خیر قربان تکلیفی است برای وزارت جنگ

رئیس - پیشنهاد مجدداً قرائت میشود
(شرح سابق خوانده شد)

رئیس - بالینکه پیشنهاد قبلی شما تصویب نشد تصور میفرمائید این پیشنهاد باز ضرورت داشته باشد؟
بهر حال باین پیشنهاد رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (چند نفری برخاستند) تصویب نشد. پیشنهاد بعدی قرائت میشود

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینمایم تبصره ۱ لایحه اصلاح قانون اعطای درجات موقت بافسران شرح زیر اصلاح شود

تبصره ۱ - اعطاء و سلب درجات موقت بافسرانی که واجد مقررات این قانون باشند بامر شاهنشاه آریامهر انجام خواهد گرفت . باتقدیم احترام - کمالوند
خواجه نوری - اصلاحنامه حذف شد دیگر ضرورت ندارد

رئیس - بنابراین پیشنهاد بعد قرائت میشود

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینمایم در لایحه اصلاح قانون اعطای درجات موقت بافسران در اول بند ب تبصره ۲ بجای کلمه «برابر مقررات» نوشته شود «طبق مقررات»
باتقدیم احترام - کمالوند

رئیس - اصلاح عبارتی است پیشنهاد بعدی قرائت میشود

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینمایم در عنوان قانون اعطای درجات موقت بافسران سطر سوم بعد از کلمه اعطای اضافه شود و سلب
باتقدیم احترام کمالوند

رئیس - تیمسار کاتوزیان بفرمائید

سپهبد کاتوزیان (معاون وزارت جنگ) - عرض کنم در تبصره ۱ ملاحظه فرمودید نوشته شده اعطاء و سلب کلمه سلب در تبصره یک هست

نمایندگان - آن در تریتر تبصره هست . اشکالی ندارد

رئیس - رأی میگیریم به این پیشنهاد خانمها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب به مجلس سنا فرستاده میشود

۴ تصویب صورت جلسه

رئیس - نسبت به صورت جلسه پنجمین ۲۷ شهریور ماه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود

۵ - بیانات بعد از دستور آقای مهندس صائبی
رئیس - آقای مهندس صائبی بعنوان بعد از دستور صحت میکنند . بفرمائید .

مهندس صائبی - با اجازه مقام معظم ریاست و نمایندگان محترم

بطوریکه نمایندگان محترم استحضار دارند در تعطیلات تابستانی مجلس شورای ملی واقعه ناگوار و ضایعه تأثر آوری رخ داد روز ۵ شنبه سی ام مرداد سال جاری آتش سوزی مهیبی در مسجد الاقصی اولین قبله مسلمین روی داد (صحیح است) که خیر آن دنیا را دچار خیریت و هر مسلمان را متأثر و متألم نمود (صحیح است) و دنیای اسلام را تکان داد و در عموم مسلمانان دنیا مخصوصاً مرده خلاپرست و مسلمان ایران تألم و تأثر قلبی فراوانی ایجاد کرد (صحیح است)

مسجد الاقصی بعد از کعبه معظمه مقدس ترین امکنه در جهان اسلام است (صحیح است) در آغاز بعثت حضرت رسول اکرم پیغمبر بزرگ و گرامی اسلام (ص) تابسال دوم هجرت مسجد الاقصی قبله مسلمانان بود و بان سوی نماز میگذاردند در سال دوم هجرت (۱۴ ماه بعد از هجرت) حکم الهی در مدینه در تغییر قبله مسلمانان از مسجد الاقصی به مسجد الحرام یعنی مکه معظمه در مسجد قبلتین مدینه شرف نزول پیدا کرد

قرآن کریم نام مسجد الاقصی را با تجلیل و تمجید در چند مورد یاد کرده است . و از همین مکان مقدس است که حضرت رسول اکرم بمعراج رفت سبحان الذی اسرى بعبدہ لیلان المسجد الحرام الی المسجد الاقصی

مسجد اقصی شاهکار صنعت و ساختمان میباشد و علاوه بر امتیازات روحانی بسیار دارای عظمت ساختمانی و هنر معماری است

بلافاصله پس از این ضایعه ناگوار شاهنشاه آریامهر پادشاه خداپرست و مسلمان ماکه همیشه در تحکیم مبانی مقدس دینی مبین اسلام و تعظیم و حفظ شعائر مذهبی توجه و عنایات مخصوصی مبذول فرموده و میفرماید (صحیح است) و در حفظ منافع اسلام پیشرو و پیشقدم هستند (صحیح است) اولین فرد مسلمان و نخستین رهبری

بودند که بجهانیان اعلام فرمودند شاه و ملت ایران از این واقعه متأسف بوده (صحیح است) و مانند هر مسلمانی در جبران این حریق پیشقدم میباشند و بهم خود هزینه تعمیر را با افتخار بدوش میگرد (صحیح است) و در این باره اعلامیه دربار شاهنشاهی بشرح زیر صادر گردید :

مسجد الاقصی قبله اول اسلام و مسلمانان که نبی اکرم صلوات الله وسلام علیه به پیشوائی مسلمانان جهان بطرف آن نماز گذارد و عبادت پرداخت و بعد از حرم مقدس خدا (کعبه) قبله دوم و زیارتگاه مردم جهان بود و تربت متبرک رسولان خدا است دچار آتش سوزی شده است طبیعی است قلوب مسلمانان جهان جریحه دار است و همه مسلمانان با اتفاق در این سانحه داغدارند و بییقین بجزیران آن اقدام خواهد شد شاهنشاه آریامهر امر فرمودند از طرف ملت مسلمان ایران بجهانیان اعلام شود که شاه و ملت ایران مثل هر مسلمان در جبران این حریق پیشقدم است و بهم خویش هزینه تعمیر مسجد الاقصی قبله دوم مسلمانان را با افتخار بردوش میگیرند

وزارت امور خارجه مأموریت دارد که با دول اسلامی برای تعمیر مسجد الاقصی تماس بگیرد و از راه سازمان ملل متحد تسهیلات لازم را برای این کار فراهم آورد - وزیر دربار شاهنشاهی اسداله علم

مردم مسلمان ایران مانند شاهنشاه محبوب و خردمند و مسلمان خود از این واقعه بسیار ناگوار و ضایعه تأثر آور بسیار متأثر و متألم گردیدند و به پیروی از منویات ملوکانه آمادگی خود را برای تعمیر اولین قبله مسلمین اعلام داشتند (احسن)

اقدام شایسته شاهنشاه آریامهر و اعلام پیشقدمی شاه و ملت ایران در جبران خسارت اسف انگیز به مسجد اقصی باحسن استقبال و تأیید محافل مسلمان جهان روبرو گردید و مسلمانان جهان این اقدام شایسته را ستودند

نمایندگان و سفیران کشورهای مسلمان جهان در وزارت خارجه ایران حضور بهم رسانیده و اقدام هر خردمند ملت ایران و دولت ایران را مورد ستایش قرار داده و نماینده دائمی ایران در سازمان ملل متحد نیز نمایندگان کشورهای اسلامی عضو سازمان ملل را در یک جلسه نیم ساعته در جریان تصمیم

دولت ایران قرارداد و همچنین در شرایطی سفیران کشور های اسلامی در دربار شاهنشاهی حضور شاهنشاه آریامهر دوشنبه سوم شهریور ماه ۱۳۴۸ پس از اظهار تشکر و امتنان سفیر کبیر افغانستان از جانب سفرای کشورهای اسلامی از اقدامات شایسته و مؤثر شاهانه در مورد حادثه تأسف آوز مسجد اقصی بغرض رسانید:

ماکه در اینجا هستیم شاهدیم که آن اعلیحضرت نخستین شخصیتی بودند که در این غم عملا شرکت فرموده و چنین تصمیم بزرگی اتخاذ گردید برای ما از طرفی بخاطر حادثه ای که رخ داده موجب کمال تأثر است و از طرف دیگر بعناست وحدتی که ممالک اسلامی نشان داده اند موجب کمال خوشحالی و مسرت است.

شاهنشاه آریامهر در پاسخ سخنان سفیر کبیر افغانستان بیانات مشروخی ایراد و اشاره فرمودند:

«عکس العمل من بعنوان يك فرده مسلمان و عكس العمل ملت ايران بعنوان يك ملت مسلمان يك عكس العمل حقیقی بود و هر بار که بدبختی یا خطری یکی از ممالک مسلمان دنیا را تهدید کرده است عکس العمل ایران پیوسته این بوده که تا آنجا که میتوانسته است کمک و مساعدت کند. من بکرات گفته ام اگر عموم ملل مسلمان دنیا با هم نزدیکتر بودند و نوعی تماس و رابطه ای خاص بایکدیگر برقرار می کردند شاید برخی فجایعی که تاکنون رخ داده است پیش نمی آمد و صدای ما در دنیا طنین بلندتری داشت و احقاق حقوق مسلم مانیز بهتر و بیشتر میسر میبوده.

همه مادر مقابل این افکار بلند شاهنشاه آریامهر سر تعظیم و تجلیل فرود آورده و احساس غرور می کنیم (صحیح است). آخرین تجلی علاقه ملوکانه باین امر مهم مذهبی کمکی بود که بالغ بربک میلیون ریال به تعمیر مسجد الاقصی فرموده اند و این اقدام خداپسندانه شوق و شغف فراوانی در مردم مسلمان و نیک اندیش این کشور ایجاد کرد (صحیح است) و هموطنان مسلمان ما را بر آن داشت که در انجام این امر مذهبی و شرعی بر یکدیگر سبقت و پیشی بگیرند و آمادگی کامل خود را برای تعمیر مسجد مزبور اعلام دارند.

نمایندگان ملت هم در این امر مذهبی همگی شرکت نمودند

که از طرف مقام ریاست معظم مجلس شورای ملی اقدام گردید. همه ما نعمت وجود شاهنشاه آریامهر را بدرگاه قادر متعال شکر گذاریم و دوام عمر معظم له و بقای سلطنت پر خیر و برکت پهلوی و سعادت و سلامتی خاندان جلیل سلطنت را مسئلت داریم (صحیح است - احسن)

بطوریکه نمایندگان محترم استحضار دارند امروز دوروز است که کنفرانس بزرگ اسلامی بانجم رهبران و نمایندگان چهار صد و شصت میلیون مسلمان در ریاض تشکیل شده و برای نخستین بار در چهارده قرن تاریخ اسلام رهبران مسلمان جهان گرد آمده اند که در باره مشکلات جامعه بزرگ اسلامی مذاکره نموده و تبادل نظر نمایند (صحیح است)

اکنون چشم عموم مردم دنیا مخصوصاً مسلمانان جهان به اقدامات این کنفرانس مهم دوخته شده است شک نیست این قبیل کنفرانسها وسیله ای است که قلوب مردم مسلمان را بهم نزدیک میکند و بابکار بردن تعالیم اسلامی همانطوریکه شاهنشاه محبوب ما در اولین جلسه کنفرانس فرمودند نه تنها مشکلات ممالک اسلامی را مرتفع میسازد بلکه حیثیت و اعتبار ممالک مسلمان را نیز در بین سایر ملل بالا خواهد برد و بالتبینه در اثر اجرای تعالیم اسلامی کمک بزرگی به پایداری صلح جهانی خواهد شد.

ما امیدواریم که ضمن استفاده از نظریات و پیشنهادات ارزنده رهبر دانشمند و خردمند ملت ایران نتایج بسیار مطلوبی از این کنفرانس که همانطوریکه ذات شاهانه فرمودند نباید اولین و آخرین کنفرانس باشد برای جامعه اسلامی و احقاق حق مسلمانان و خدمت به پایداری صلح جهانی بخصوص استقرار صلح در خاور میانه حاصل شده و توفیق کامل کار این کنفرانس مهم را که در نوع خود بی نظیر است از درگاه قادر متعال مسئلت داریم (احسن - احسن)

۶ - ختم جلسه

رئیس - با اجازه خانمها و آقایان جلسه فوق العاده را ختم میکنیم.

(در ساعت نه و چهل دقیقه صبح جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - عبداللہ ریاضی

شاید تذکر این نکته بی مورد نباشد که در سال ۱۹۷۰ که از طرف سازمان ملل متحد سال بین المللی تعلیم و تربیت اعلام شده است تراز نامه موفقیت های ملی ما در این زمینه از درخشانترین تراز نامه های است که در جهان در زمینه این کوشش بزرگ انسانی و اجتماعی ارائه می توان داد.

در سال ۱۳۴۷ اقل یک میلیون نفر از افراد کشور در قریب ۲۰۰۰۰۰ کلاس بیکار بایسواد مشغول تحصیل بوده اند و طبق برنامه پیش بینی شده در سال جاری تحصیلی این رقم به ۱۲۰۰۰۰۰ نفر بالغ خواهد شد. تاکنون ۱۹ میلیون نسخه کتاب درسی و کتابهای حاوی اطلاعات عمومی در دسترس این افراد گذاشته شده است و روزنامه مخصوصی برای نوسواذان بچاپ میرسد.

در سطح علوم و آموزش عالی نیز کوششهای تازه ای بر مبنای اصول انقلاب آموزشی کشور صورت گرفته است. تعداد دانشجویان مؤسسات آموزش عالی برای نخستین بار از ۵۸۰۰۰ تجاوز کرده و در این مدت بیش از ۲۰۰ استاد از میان فارغ التحصیلان ایرانی مقیم خارج از کشور برای دانشگاهها استخدام شده اند و بیش از ۹۰۰۰ نفر از دانشجویان به تناوب با توالی در سازمانهای آموزشی و اداری در سطح مملکت مشغول کار شده اند.

با پرداخت شهریه بصورت وام شرافتی افراد با استعداد ولی کم بضاعت توانسته اند به تعلیمات عالی دست یابند. در امر تبادل نظر میان استاد و دانشجو و وارد کردن دانشجویان به اداره امور مربوط به کارهای تحصیلی خود و استفاده از وسائل جدید علمی و علمی در دانشگاهها و نیز ایجاد مرکز استاد و مدارک علمی ایران و توسعه آن به صورت یک محیط مناسب برای فعالیت محققان ایرانی قدمهای جدیدی برداشته شده است.

در مورد انقلاب آموزشی همچنانکه بارها گفته ایم سیاست کلی ما این است که آنچه را که حیثاً ده سال دیگر ناگزیر به انجام آن خواهیم بود از هم اکنون بدخواه خویش و به صورتی که با مصالح و احتیاجات ملی ما بطور کاملتر تطبیق داشته باشد انجام دهیم و این کار را چه از لحاظ شیوه ها و طرق جدید تدریس و

چه با تزریق خون تازه و جوان به کادر آموزشی و احتیاج همه نوع افرادی که به درد آموزش عالی میخورند واجد حس اشتراك مساعی و اشتراك منافع در محیط آموزشی عملی کنیم.

در مورد تولیدات کشاورزی تذکر این نکته ضروری است که سیاست ما میباید بر اساس زیاد تولید کردن و ارزان فروختن متکی باشد و نه کم تولید کردن و گران فروختن زیرا اگر فرآورده های ما چه زراعتی و چه صنعتی از قیمت های بین المللی گرانتر باشد این معرف اقتصاد ناسالمی خواهد بود و ما قدرت رقابت در بازارهای جهانی را نخواهیم داشت. ما در حال حاضر بیشتر متکی به درآمدهای نفتی خودمان هستیم در صورتیکه ما به وسیله نفتی که به صادرات غیر نفتی خویش انکس داشته باشیم درآمدهای نفتی ما نباید محرک فوق العاده ای برای پیشرفت فوق العاده باشد نه اینکه برای زندگی عادی و روزمره کشور بکار رود.

خوشبختانه هر روز منابع زیر زمینی تازه ای در مملکت ما کشف میشود که ما اینک بهر ارم معلوم منابع مس ایران از منابع بزرگ دنیا است و ما باید بتوانیم این ثروت عظیم را به بهترین وجهی مورد استخراج و بهره برداری قرار دهیم. همچنین امیدواریم کشت و صنعت در مملکت ما مطابق تازه ترین و کاملترین اسلوب دنیائی شروع شود و تدریجاً وسعت کامل پیدا کند و انتظار داریم بوسیله تأسیس شرکت های سهامی زراعتی بتوانیم در تمام سطوح زیر کشت مملکت با جدیدترین سیستم کشاورزی عمل بکنیم. در این مورد ما باید بخصوص به رفیق ارضی که در جنبه های مختلف کشاورزی ما وجود دارد توجه کنیم. یکی از این مسائل مبارزه با آفات نسانی است که هر ساله قسمت مهمی از محصولات کشاورزی ما را از میان میبرد و با از کیفیت آنها میکاهد. دیگری موضوع بسته بندی بد است. همچنین موضوع فلند شدن مواد فلند شدن در بین راه و از بین رفتن آنها یا نبودن انبار وجود انبارهای نامناسب یا توزیع نامرتب و غلط است. یک اشکال اساسی دیگر وجود واسطه های زائد بین تولید کننده و مصرف کننده است که اگر باری آنها در میان نباشد خواهیم توانست خیلی از اجناس را به از تولید

در رشته های صنعتی نیز ما باید بسیاری از اشکالات صرف کنیم. ماهنوز در کبرهای مدیریت و در اداره های مختلف در خیلی از زمینه های اقتصادی و اداری نقص زیادی داریم که لازم است با توجه به اسلوبهای جدید دنیا را مرتفع سازیم. ما نباید از قبول اینکه چیزی را به اجتناس حجت کنیم. زیرا بالعکس

در این است که انسان بتواند عیب خویش را صرف سازد نه اینکه در صدد پوشیدن آن بر آید. ما در دهه و پیش بینی ها نشان میدهیم که اگر ما از حد اکثر امکانات خودمان را بکار اندازیم و از صرف دیگر معایب خویش را مرتفع بکنیم این مملکت میتواند فوق العاده و حتی غیر قابل تصویری خواهد داشت.

صرف مالی باید متوجه باشیم که در سال ۱۳۴۸ حدوداً در سال ۱۳۴۹ ممکن است مواجه با اشکالاتی بودیم که اساس آن محاسبات غلطی است که در مورد دو بخش بزرگ بعمل آمده بود. ولی همین بزرگی این دو بخش مینماید که ما در ایران امروز بجه امکاناتی خاص اقتصادی دست یافته ایم زیرا تنها یکی از این دو بخش بزرگ ۵۰ میلیارد ریال بالغ میشود و شاید اگر تمام مخارج ذوب آهن یعنی تأسیس کارخانه ها و ایجاد جاده و راه آهن و استخراج معادن سنگ و ذغال را در نظر بگیریم بیش از هفتاد میلیارد ریال هزینه آن شود. در ایران امروز بدان مرحله از قدرت مالی و اقتصادی رسیده است که بتواند بجای طرحهایی که چنین هزینه هایی

در سال گذشته متأسفانه زلزله سختی در خراسان و آن داد که باعث تلفات جانی و خسارات مالی فراوان شد. ولی همین فاجعه ناگوار و غم انگیز بملت ایران داد که عالیترین احسانات ملی و بشری خویش را در سال ۱۳۴۸ ما در بازدید اخیر خود از مناطق زلزله زده در خراسان بشفقت فعالتهای مربوط بترمیم خرابیها بودیم و این کار را که این اقدامات بحوبی ادامه خواهد یافت

همچنین در او اواخر سال گذشته و اوائل سال جاری سیل های مهیبی در قسمتهای مختلف مملکت جریان یافت که ضعیف مایه خسارات بسیار شد و اگر زیانهای حاصله از آنها نبود شاید رشد اقتصادی مملکت در سال جاری حتی از این حدهم که اکنون هست بالاتر بود و مقدار محصول باندا زهای میشد که احتمالاً برای ایران اشکال انبارداری پیش میامد.

از نظر بین المللی باید بگوئیم که متأسفانه اوضاع دنیا بسیار معشوش است و از همین نظر است که ما باید همیشه برای تخفیف جع سلاح عمومی میکوشیم. روزی که این آرزو و حمله عملی جوشیده است تا جریم بر قدرت دفاعی خودمان بیفزاییم زیرا که می بینیم در پیرامون ما این کار شدت هر چه تمامتری انجام میگردد. مسلماً هر تدبیری که برای افزایش آمادگی نیروی دریایی ما در دفاع از این مرز و بوم لازم باشد بکار خواهد رفت بخصوص اینکه بایرون رفتن قوای انگلستان از شرق سوئز در سال ۱۹۷۱ مسئولیت هایی برای ما پیش میاید که قلاً قابل پیش بینی نبود. البته این امر برای ایران خرج هنگفتی خواهد داشت ولی از طرف دیگر منطقی است که دفاع از ایمنی این منطقه بوسیله ممالک خود این منطقه صورت بگیرد.

در مورد شط العرب بطوریکه میدانید ما پس از ۳۲ سال صبر و حوصله به قرارداد استعماری ۱۹۳۷ که حتی خود آن نیز به جوقت توسط طرف ما در آن قرارداد محترم شمرده نشده بود خاتمه دادیم ولی اعلام کرده ایم که حاضریم هر آن بر اساس حقوق مساوی بین المللی قرارداد هراتمندان ای در این مورد با همسایه خودمان امضاء کنیم.

اخیراً ما برائش همستگی اسلامی در کنفرانس رباط شرکت کردیم و گذشته از این از تأسف نسبت بواقعه دلخراش جریان مسجد الاقصی سیاست همیشگی خودمان را در دفاع از حقوق مردم فلسطین و پشتیبانی از قطعنامه های مختلف سازمان ملل متحد که ما از بیان آن بوده ایم و همچنین عقیده واضح خود را بزمه اجرائی فیصده ۲۲ نوامبر ۱۹۶۷ آن سازمان ببار دیگر اعلام داشتیم. صمیمانه امیدواریم که این اجتماع بزرگ اسلامی زمینه ای برای

در مساعی خویش برای ترقی و سعادت ملت ایران
 ارشاد فرماید و ملل مسلمان جهان را بالأخص و مرده
 جهان را عموماً از صلح و تفاهم و همکاری بین المللی
 در راه تأمین سعادت جامعه بشری برخوردار سازد.
 (کف زدن مهند حاضران در جلسه)

همینگونه پیش مرده مسلمان جهان و تأمین مجدد اعتلای
 هر چه بیشتر عالم انبلا باشد.
 توفیق شما نمایندگان مجلس سنا و مجلس شورای
 ملی را در حسن انجام وظائف خطیری که عهده دارید
 خراج تبریک و تاز آید و تعالی مسألت داریم که همه ما را